

חודש ציונות מערך "צ.ה.ל"

חוברת למדריכי כיתות ח'

סרקו אותי וכנסו לאתר התנועה ולספריית ההדרכה

חודשים מאי-אוגוסט
מחלקת הדרכה - בני המושבים¹

מערך הדרכה לחודש ציונות

בנושא "צ.ה.ל"
מיועד לשכבת כיתות ח'.

שנת הוצאה: 2014
כתיבה ועריכה: נופר לוצטו וקרן חזן (מחלקת הדרכה)

מדריכים יקרים

ציונות הוא אחד מחמשת ערכי הליבה של התנועה, והוא אחד מהערכים הטעונים בחברה שלנו היום. חלק טוענים שהציונות סיימה את תפקידה, חלק אחר טוען שהציונות היא גזענית, חלקים נוספים הגדירו את המעשה הציוני כהתיישבות בהתנחלויות ובעצם כל אחד מגדיר את הציונות בשבילו.

האם זו הדרך? האם יש משהו משותף?

אנחנו בתנועה מאמינים שאנחנו צריכים להכיר ולהתחבר יותר להגדרה האחת המשותפת לנו כתנועה, הגדרה שאנחנו יכולים להתווכח עליה, להתמודד איתה ובעיקר לצעוד לקראתה.

ספרו של בנימין זאב הרצל "אלטנוילנד" נכתב אי שם ב-1902 ומלווה אותנו עד היום. הרצל כתב על מדינה מתקדמת, מדינה מוסרית, צודקת ושוויונית. החלום של רבים מאותם חלוצים, היה לא רק מדינה, שטח וגבולות. אלא גם חלום על חברה שמושתת על ערכים של יצרנות, עשייה, שיתוף ושוויון. הם עזבו בית, והורים בשביל ליצור משהו חדש, טוב יותר.

אז מה זה ציונות בשבילנו?

אנו מאמינים כי ציונות היום פרושה להיות מחובר להיסטוריה, למורשת ולתרבות היהודית. איך עושים את זה? קוראים ולומדים יחד, מעודדים סקרנות להיסטוריה. אנו בתנועת הנוער יכולים לחבר בצורה אחרת מבית הספר – חיבור חווייתי, מסקרן, מרגש. ובנוסף תפקידנו ליצור יחד תרבות: לכתוב על הדברים שמעסיקים אותנו ושאלנו שואפים אליהם, להציג, לשיר ולהביע.

אנו מאמינים שציונות היום פרושה להיות מעורב, אכפתי ולתרום למדינה ולחברה, אנו שואפים להמשיך בעידוד היציאה לשנת שירות ולגיוס משמעותי וכמובן לעודד לעשייה ביישוב ובחברה בכלל.

ציונות היא יצירת חברה, שעם היותה בלתי מושלמת עדיין היא מנסה לממש את מיטב האידיאלים הגבוהים ביותר של הדמוקרטיה הפוליטית, החברתית והתרבותית – למען תושבי ישראל ללא הבדל של אמונה דתית, גזע או מין. עלינו להמשיך לשאוף לחיות כך בעצמנו וכמובן לחנך לאותם ערכים.

"קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר הפגת ארצנו, ארץ ישראל לא תחלף מלפיות אידיאל. כי בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק הפאיפה לכפרת ארץ מובטחת כחוק בשביל צמח האומלל, אלא גם הפאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית."

בנימין זאב הרצל

תוכן עניינים

5 פְּעוּלָה רֵאשׁוֹנָה – מְדִינָה עִם הַפְּנִימִים לְעֵתִיד

16 פְּעוּלָה שְׁנִיָּה – צִוּנוֹת בְּשַׁבְּלִי – שִׁנּוּי חֲבֵרְתִּי

21 פְּעוּלָה שְׁלִישִׁית פְּעִילוֹת שִׂיא – עֶרֶב הוּוֵי צֶהְלִי

24 פְּעוּלָה רְבִיעִית – פְּרִידָה וְסִיכּוּם שְׁנָה

פעולה ראשונה: מדינה עם הפנים לעתיד

מטרות:

1. החניך יכיר וילמד על צה"ל ומלחמות ישראל.
2. החניך יתחבר לציונות דרך העבר של המדינה
3. החניך יבין את משמעותו של צה"ל
4. החניך יראה במלחמה חשיבות להגנה ולא ככלי לתקיפה.

רקע:

בפעולה זו, החניכים יכירו וילמדו על צה"ל ועל מלחמות ישראל, מרכיב בלתי נפרד מהזהות שלנו. נעסוק בהיסטוריה וברקע של המלחמות וצה"ל אך גם ברוח ובמטרות שלשמן קם הארגון. שם הפעולה הוא "מדינה עם הפנים לעתיד" וחשוב שנתמודד ברגישות עם הנושא משום שהרבה פעמים קשה לחבר את המילה "מלחמה" למילה "שלום" ולהסתכל לעומק הדברים והתפקיד שלכם כמדריכים הוא לגשר בעזרת המתודות שמוגשות לכם על הפערים.

מהלך הפעולה:

1. משחק פתיחה: **מלך התנועות** - חניך אחד יוצא החוצה. בינתיים החניכים בוחרים חניך אחד שהוא "מלך התנועות". - אותו חניך מתחיל כל פעם בתנועה כלשהי ועל כל הקבוצה לחזור אחריו אך בלי ששימו לב מי זה שהחל את התנועות. מכניסים את החניך שבחוץ ועליו לגלות מיהו מלך התנועות. - 5דק

2. חלק א' - היכרות עם ההיסטוריה

ציר הזמן של מלחמות ישראל -

כל הקבוצה עולה על כסאות והמדריך נותן לכל חניך פתק ובו אירוע עדכני, על הקבוצה להסתדר לפי סדרה אירועים כאשר הם עוברים בין כסא לכסא בשיתוף פעולה אסור לחניכים להחליף פתקים ביניהם, ואסור להם ליפול, כאשר יש להם 5 דקות להסתדר לפי ציר הזמן.

האירוע	מלחמת העצמאות	הקמת צה"ל	מבצע קדש	מלחמת ששת הימים	מלחמת ההתשה	מלחמת יום הכיפורים	מלחמת שלום הגליל	מלחמת לבנון השנייה
התאריך	15.5.1948	26.5.1948	26.7.1956	5.6.1967	8.3.1968	6.10.1973	6.6.1982	25.6.2006

הפתקים (לא לתת לחניכים לפי הסדר): מלחמת העצמאות, הקמת צה"ל, מלחמת סיני(מבצע קדש), מלחמת ששת הימים, מלחמת ההתשה, מלחמת יום כיפור, מלחמת שלום הגליל (לבנון 1), מלחמת לבנון השנייה.

לאחר שסיימו הקבוצות, בודקים שהסדר נכון (אם לא אז מתקנים אותם). חשוב לעבור על כל המלחמות לראות מה המידע שכל אחד מהם יודע על אותה מלחמה ואחר כך לקרוא את המידע על האירועים. (נספח א' (20 דק'))

3. טריוויה מלחמות ישראל- כדי להעשיר את הידע הכללי וקצת "לבדוק את הערנות" של החניכים נשחק בטריוויה עם שאלות על צה"ל ומלחמות ישראל. נחלק את הקבוצה ל-2. כל קבוצה בתורה עונה על תשובה, אם הקבוצה לא יודעת את התשובה- התור יעבור לקבוצה השנייה. תנצח הקבוצה עם הכי הרבה תשובות נכונות. (נספח ב') (15 דק')

4. חלק ב'- מדינה עם הפנים לשלום.

אחרי שהכרנו את ההיסטוריה המלחמתית של צה"ל, נתעסק במטרות הארגון. צה"ל הוקם על מנת להגן על קיומה של ישראל, על עצמאותה ועל בטחון אזרחיה ותושביה. המלחמה היא חלק מההגנה על המדינה וחשוב מאוד שנדע עליה ונכיר את היסטוריה שלנו, נכבד את הלוחמים ונעריך את גבורתם, אך היא לא משהו שאנחנו שואפים אליו. בחלק הזה של הפעולה נפזר על הרצפה קטעים, תמונות ושירים (נספח ג') שכולם מתעסקים בצורך להגן ולא ברצון לתקוף ובכמיהה לשלום ולשקט. ונבקש מהחניכים להסתובב ולבחור משהו שהוא מתחבר אליו. חוזרים למעגל, כל מי שרוצה לשתף במה הוא בחר, ישתף. שאלות לדיון:

1. מה משותף לכל מה שהונח על הרצפה?

2. איזה תחושות התעוררו בכם בעקבות ההיכרות עם מלחמות ישראל?

3. האם התמונות והקטעים יוצרים אצלכם תחושות שונות?

4. אם אנחנו כל רוצים שלום, למה מלחמות ישראל חשובות לנו כל כך?

5. נסיים את הדיון בסיכום הפעולה:

1. למדתם משהו חדש היום שלא ידעתם?

2. למה חשוב שנכיר את ההיסטוריה שלנו?

3. מה ציוני בצה"ל?

(20 דק')

נספח א':

מלחמת העצמאות – ב-15 במאי 1948, יום לאחר הכרזת המדינה, פרצה מלחמת העצמאות. צבאותיהם של חמש מדינות ערב – מצרים, ירדן, סוריה, לבנון ועירק פלשו לישראל ותקפו בכל החזיתות. כבר באותו יום התקיפו מטוסי חיל האוויר המצרי את תל אביב וגרמו ל-40 הרוגים. בדרום התקדמו המצרים לעבר יישובי הנגב, במזרח ניתק הלגיון הירדני את הרובע היהודי בעיר העתיקה ותקף יישובים בעמק הירדן וביהודה ושומרון. הסורים תקפו מצפון את יישובי עמק הירדן והלבנונים תקפו את הגליל העליון. החודש הראשון למלחמה היה הקשה ביותר בה ומדינת ישראל הצעירה ספגה אבידות רבות.

הקמת צה"ל – ב-26 במאי, תוך כדי לחימה, הכריזה הממשלה על הקמת צבא ההגנה לישראל, הוא צה"ל. בפקודת יום שפרסם דוד בן גוריון ב-31 במאי נכתב כי "עם הקמת מדינת ישראל יצאה ההגנה מהמחותרת ונהפכה לצבא סדיר. בידיו של צבא זה מופקד מעתה ביטחון העם והמולדת". אנשי הפלמ"ח לא ראו בעין יפה את פירוקו ו"הכנסתו" תחת כנפי צה"ל ואיבה גדולה נותרה בין חלק מהם לבין בן גוריון.

מלחמת סיני – את מבצע קדש יזמו בריטניה וצרפת, כתגובה לתוקפנותו של שליט מצרים גמאל עבד אל נאצר, שהכריז ב-26 ליולי 1956 על הלאמת חברת "תעלת סואץ" שבבעלותו, צעד שגרם להן נזק כלכלי גדול. ישראל, שהייתה באותן השנים בקשר טוב עם שתי המדינות, ביחוד עם צרפת, הסכימה להצטרף ליוזמה בעיקר בשל רצונה להגיב על תקיפות חוזרות ונשנות של חוליות "פדאיון" שהגיעו מרצועת עזה וכן על המהלך המצרי של סגירת מיצרי טיראן לשליט ישראלי, זה אשר גרם לשיתוקו של נמל אילת.

ראש הממשלה ושר הביטחון: דוד בן-גוריון, הרמטכ"ל: משה דיין

מלחמת ששת הימים – מלחמת ששת הימים הייתה מלחמה שנערכה מבוקר 5 ביוני (כ"ו באייר) עד לליל 10 ביוני, 1967 בין ישראל לבין מצרים, ירדן, סוריה ולבנון. המלחמה החלה במכה מקדימה ישראלית על חיל האוויר המצרי, לאחר תקופת המתנה מתוחה, שבה נעשו ניסיונות להימנע ממלחמה. במהלך המלחמה כבשה מדינת ישראל שטחים נרחבים בסיני, רצועת עזה, רמת הגולן, יהודה ושומרון ומזרח ירושלים. השטח הכולל שנכבש גדול פי שלושה משטחה של מדינת ישראל לפני המלחמה.

רה"מ: לוי אשכול, שר הביטחון: משה דיין, הרמטכ"ל: יצחק רבין.

מלחמת ההתשה – מלחמת ההתשה (הייתה מלחמה בין ישראל לבין מצרים, שהחלה ב-8 במרץ 1969 ונמשכה עד 7 באוגוסט, 1970 מועד שבו הסכימו הצדדים על הפסקת אש שנכנסה לתוקף למחרת. המלחמה החלה כיוזמה מצרית להתשת ישראל: את השם "מלחמת ההתשה" ("חרב אל-אסתנזאף") העניק לה נשיא מצרים גמאל עבד אל נאצר, והיא הסתיימה בהתשה של שני הצדדים. המלחמה נמשכה כשנה וחצי (ולפי גרסה אחרת: כשלוש

שנים, ראו פירוט בהמשך) לאורך החזית המצרית, ובה ניסתה מצרים לקיים מלחמת התשה כנגד כוחות צה"ל על ידי הפגזות חוזרות ונשנות של המוצבים לאורך תעלת סואץ. בנוסף, נעשה ניסיון מצד המצרים להוביל באו"ם החלטה שתאלץ את ישראל לסגת מסיני. ישראל ניסתה לשמר את הישגיה במלחמת ששת הימים, ופעלה במלחמת ההתשה למניעת הישג קרקעי מצרי. בסופו של דבר, המלחמה נגמרה בתיקו אסטרטגי. אף צד לא הצליח להדביר את הכוחות של היריב.

רה"מ: גולדה מאיר, שר הביטחון: משה דיין, רמטכ"ל: חיים בר לב.

מלחמת יום הכיפורים – מלחמת יום הכיפורים פרצה ביום הכיפורים 6, באוקטובר 1973 בהתקפה של צבאות סוריה ומצרים על ישראל, ונמשכה עד ל 24- באוקטובר 1973, יום כניסת הפסקת האש לתוקף. מצרים וסוריה ניסו להחזיר לעצמן חלק מהשטחים שאיבדו במלחמת ששת הימים, ובסופה היו בירותיהן מאוימות על ידי כוחות צה"ל. חילופי אש נמשכו עד ה-26 בחזית המצרית בחצי האי סיני ועד 1974 בחזית הסורית ברמת הגולן. ייזום המלחמה על ידי מדינות ערב הפתיעה את אגף המודיעין של צה"ל, שלאחר הניצחון הגדול במלחמת ששת הימים ב 1967- לא צפה אותה. עם זאת, עד סוף המלחמה צה"ל הצליח להפוך את הגלגל, להתאושש מההלם הראשוני ולנצח במלחמה, אך בתום המלחמה 2,569 מחיילי צה"ל נהרגו, כ-7,500 נפצעו ו-301 נפלו בשבי. ישראל יצאה חבולה ופצועה מהמלחמה.

ראש הממשלה: גולדה מאיר. שר הביטחון: משה דיין. הרמטכ"ל: דוד אלעזר

מלחמת שלום הגליל – מלחמת לבנון הראשונה התרחשה בין ישראל לסוריה ולארגוני טרור פלסטיניים שפעלו נגד ישראל משטח לבנון. מלחמת לבנון הראשונה נערכה בין התאריכים 6 ביוני 1982 ל 29- בספטמבר 1982. מטרת הפלישה ללבנון היתה פגיעה בבסיסי הארגון לשחרור פלסטין (אש"ף) בדרום-לבנון; מבסיסים אלו שוגרו טילי קטיושה לעבר יישובי הצפון של ישראל, וכן יצאו מהם מחבלים שחדרו לשטח ישראל וביצעו פעולות טרור.

ראש הממשלה: מנחם בגין, שר הביטחון: אריאל שרון, הרמטכ"ל: רפאל איתן.

מלחמת לבנון השנייה – מלחמת לבנון השנייה התנהלה בין צה"ל לחזבאללה בקיץ 2006 בלבנון ובצפון ישראל. המלחמה נפתחה בתקיפה מתוכננת של חזבאללה באזור הגבול, בתקרית שבה נחטפו חיילי צה"ל, במקביל להפגזה ארטילרית כבדה. בעקבות האירוע הגיבה ישראל בתקיפה מסיבית, ראשית מן האוויר ולאחר מכן גם בעזרת יחידות הקרקע שנלחמו נגד כוחות החזבאללה בדרום לבנון. במקביל ללחימה נורו אלפי רקטות על יישובי צפון ישראל. בבוקר ה-14 באוגוסט, בהתאם להחלטת האו"ם, נצרו שני הצדדים את האש והמלחמה, בה נהרגו 121 חיילים ו-44 אזרחים ישראלים, ו-3 חיילים שנפלו בשבי, הגיעה לסיומה.

ראש הממשלה: אהוד אולמרט, שר הביטחון: עמיר פרץ, הרמטכ"ל: דן חלוץ.

נספח ב:

1. מי היה הרמטכ"ל במלחמת יום הכיפורים?
תשובה: דוד אלעזר (דדו)
2. מה צבע הכומתה של 'חטיבת גולני'?
תשובה: חום
3. מהו צל"ש ההצטיינות הגבוה ביותר המוענק בצה"ל?
תשובה: אות הגבורה.
4. מיהו מייסדה ומפקדה הראשון של 'יחידת 101'?
תשובה: אריק שרון.
5. מתי היה מבצע 'קדש'?
תשובה: בשנת 1956.
6. כיצד מכונה יחידת 'הקומנדו הימי' בצה"ל?
תשובה: שיטת 13
7. היכן התנהל הקרב הקשה מכל בגזרת ירושלים במלחמת ששת- הימים?
תשובה: ב- 'גבעת התחמושת'.
8. היכן נמצא אתר ההתייחדות של חללי חטיבת 'גולני'?
תשובה: ב 'צומת גולני' בגליל.
9. מי הרמטכ"ל המכהן בימים אלה?
תשובה: בני גנץ
10. אילו מדינות חברו לישראל במלחמת סיני ב-1956?
תשובה: בריטניה וצרפת
11. מול מי נלחמה ישראל במלחמת לבנון השנייה?
תשובה: חיזבאללה.
12. מול מי נלחמה ישראל במלחמת ההתשה?
תשובה: מצרים.
13. איזה עוד שם יש למלחמת העצמאות?
תשובה: מלחמת השחרור.
14. מי היה ראש הממשלה במלחמת יום הכיפורים?
תשובה: גולדה מאיר
15. פי כמה גדל שטחה של ישראל במלחמת ששת הימים?
תשובה: פי שלושה.

נספח ג':

קטע מתוך גבעת התחמושת

מילים: יורם טהרלב

החלטנו לנסות לפוצץ את הבונקר שלהם בבזוקה .
הבזוקה עשתה כמה שריטות לבטון .
החלטנו לנסות בחומר נפץ. חיכיתי מעליהם עד שחזר הבחור עם חומר הנפץ .
הוא היה זורק לי חבילות חבילות, ואני הייתי מניח את החבילות אחת אחת בפתח הבונקר שלהם .
להם היתה שיטה: קודם זרקו רימון, אחר כך ירו צרור, אחר כך נחו .
אז בין צרור לרימון, הייתי ניגש לפתח הבונקר שלהם ושם שם את חומר הנפץ .
הפעלתי את חומר הנפץ והתרחקתי כמה שיכולתי .
היו לי ארבעה מטר לתמרון, כי גם מאחורי היו לגיונרים .
אני לא יודע למה קיבלתי צל"ש, בסך הכל רציתי להגיע הביתה בשלום.

ערכי היסוד של רוח צה"ל:

"רוח צה"ל" – הגדרה ומקורות: "רוח צה"ל" היא תעודת הזהות הערכית של צה"ל, אשר ראוי שתעמוד ביסוד הפעולות של כל חייל וחיילת בשירות סדיר ובשירות מילואים. "רוח צה"ל" וכללי הפעולה הנגזרים ממנה הם הקוד האתי של צה"ל. "רוח צה"ל" ישמש את צה"ל, על חייליו, מפקדיו, יחידותיו וחילותיו, בעיצוב דפוסי הפעולה שלהם. על פי "רוח צה"ל" ינהגו, יחנכו ויבקרו את עצמם ואת זולתם.

ערכי היסוד:

הגנת המדינה, אזרחיה ותושביה – מטרת צה"ל היא להגן על קיומה של מדינת ישראל, על עצמאותה ועל ביטחון אזרחיה ותושביה.

אהבת המולדת ונאמנות למדינה – ביסוד השירות בצה"ל עומדות אהבת המולדת והמחויבות והמסירות למדינת ישראל – מדינה דמוקרטית המהווה בית לאומי לעם היהודי – לאזרחיה ולתושביה.

כבוד האדם – צה"ל וחייליו מחויבים לשמור על כבוד האדם. כל אדם הוא בעל ערך שאינו מותנה במוצא, דת, לאום, מין, מעמד ותפקיד.

פרחים בקנה

להקת חיל התותחנים

מילים: זדו ברק

לחן: אפי נצר

כשאביב נרדם יעור בחוורון
בשדות האש ייתם הקרב האחרון
ובוקר נהדר מן הבקעה להר
אז יעלה בזמר, ברון .

השמש ידם בין עזה לרפיח ,
ירח ילבין על פסגת החרמון
פרחים בקנה ובנות בצריח
ישובו לעיר חיילים בהמון .

ילדה אחת קטנה ובידה זרים ,
לעיר הלבנה תצא אז בשירים ,
ולחייל נרגש תשים סביון בדש ,
והשמיים כה בהירים .

השמש ידם בין עזה לרפיח ...

החיילים לעיר יגיעו בעם רב ,
עם נערות ושיר ועם פרחי זהב ,
וכל אשר אתמול ידע מכאוב ושכול
לא עוד ידע שלכת וקרב .

השמש ידם בין עזה לרפיח ...

שיר של אחרי מלחמה

אריק איינשטיין

מילים: אריק איינשטיין

לחן: שם טוב לוי

שיר ישן נושן, שיר של חיילים

שחוזרים אחרי הקרב

שיר של אהובה, מחכה לך -

מישהו שר את זה קודם

זהו שיר אחרי מלחמה

הוא תמיד מזכיר לי תקווה

היא מחכה, אהובה כבר חוזר

זהו שיר שבא אחרי המלחמה

הוא כותב מכתב, היא עונה שלושה

ככה זה הולך תמיד

הוא שולח שיר, היא מוחה דמעה -

מישהו שר את זה קודם

זהו שיר אחרי מלחמה ...

כל הרחוב יוצא, חזרוק פרחים

כמה טוב שבא שלום .

הנה הם חוזרים, שיהיו בריאים -

מישהו שר את זה קודם

זהו שיר אחרי מלחמה ...

שיר ישן נושן, שיר של חיילים

שחוזרים אחרי הקרב .

המלחמה האחרונה

יהורם גאון

מילים: חיים חפר

לחן: דובי זלצר

בשם כל הטנקיסטים ופניהם המאובקות
אשר עברו את כל האש והשחיקות ,
בשם הימאים אשר פשטו על הנמלים
ועיניהם כבדות ממלח וגלים .

בשם הטייסים אשר פרצו אל קרב זועם
ונצרבו באש טילים ואש נון מם .
בשם הצנחנים שבין עופרת ועשן
ראו אותך, כמו מלאך, מעל ראשם .

אני מבטיח לך, ילדה שלי קטנה
שזאת תהיה המלחמה האחרונה .
(אני מבטיח לך, ילדה שלי קטנה
שזאת תהיה המלחמה האחרונה)

בשם התותחנים אשר ברסק הפגזים
היו עמד האש לאורך החזית ,
בשם חובשים רופאים שבנפשם ומאדם
החזירו רוח וחיים, השיבו דם .

בשם הקשרים אשר קולם קרע לילות ,
בשם כל הגייסות והחילות ,
בשם כל האבות אשר הלכו לקרב נורא
ושרוצים לשוב אליך חזרה -

אני מבטיח לך ילדה ...

עוד נשוב מחר

מלים: אלי נצר
לחן: יעקב שגיא

הגדוד יצא לצעד בשביל עד סוף מדבר
חיל צעיר כה נעצב.
השמש עז, ראשו כבד, לבו כה מר,
רחק מאד, רחק מאהוביו.
אבל בזה השביל הרוח תתיפח,
הרוח המלוה אותו כפאח.
עוד נשוב מחר אל פרחי הבר
שוב נלך אוהבים בשדות.
עוד יהיו מחר בין שבילי עפר,
כל ימינו אנדות.

הגדוד המשיך לצעד בשביל עד ים התכול,
חיל צעיר כה נעצב.
הדרך רב, לפצות בשיר אינו יכול –
ביתו רחוק, על מה לבו ישמח?
אבל בזה השביל חורקות שתי נעליו
יהן שרות את שיר כל שעליו.
עוד נשוב מחר...
הגדוד הוסיף לצעד בשביל אל יום הקרב
חיל צעיר כה נעצב.
בנתיב הקרב רעים בדם אויבים עם רב
וכה הרבה מיתות במארב.
אבל בזה השביל השמש עוד תנרח
השמש המלוה אותו כפאח.
עוד נשוב מחר...

פעולה שנייה: ציונות בשבילי שינוי חברתי

מטרות:

1. החניך יעסוק בשאלת הציונות היום
2. החניך יבין שיצירת חברה טובה, שוויונית וצודקת היא הגשמת חלום הציונות.
3. החניך יפתח מודעות לסביבתו ולצורך בשינוי חברתי.

רקע:

בפעולה הקודמת דיברנו על מלחמות ישראל וצה"ל. למדנו שאת מדינת ישראל לא קיבלנו על מגש כסף, אלא נלחמנו ואיבדנו קורבנות כבדים ורבים בשביל להקים בית בטוח. אבל סיפור החזון הציוני לא נגמר כאן-

"קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר השגת ארצנו, ארץ ישראל לא תחדל מלהיות אידיאל. כי בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה לכברת ארץ מובטחת כחוק בשביל עמנו האומלל, אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית"
בנימין זאב הרצל.

רוב אנשי ראשית הציונות דיברו על חברה טובה, שוויונית וצודקת כאחת הסיבות להקים את המפעל הציוני. בפעולה אנחנו נקיים שיחה על החברה שלנו ועל כך ששינוי חברתי הוא הגשמת החלום הציוני.

מהלך הפעולה:

1. משחק פתיחה - מוצאים חניך אחד החוצה ונותנים לקבוצה מילה כלשהי. החניך שייצא נכנס לחדר ומטרתו לגלות מה המילה הנבחרת. לשם כך הוא עובר בסבב את כל החניכים והם מגדירים לו את המילה. את המילה אותה הוא צריך לגלות הם מגדירים בתור "הקומקום שלי". המילה האחרונה שנותנים לנציג לגלות: ציונות. (10 דק')
2. מדריכים - בעזרת המתודה הבאה נגרום לחניכים להבין שהחלום הציוני הוא לא רק ליישב את ארץ ישראל ולשמור על בטחונה, אלא גם ליצור בתוך המדינה הבנויה (הבית) חברת מופת. בפעילות נקביל את המדינה לבית - היה לא פשוט בכלל להקים את המדינה, התנאים היו קשים, התשתיות היו רעועות, הייתה סכנה ביטחונית מתמדת, אך ה"מבנה" - המדינה קמה, אבל יש חברה שצריך לטפח ולכן נקיים שיחה על איך צריך להיראות פנים הבית - החברה הישראלית. מחלקים לכל שלישיית חניכים מעט ציוד: 4 מקלות של ארטיק, כדור של פלסטלינה, מעט נייר, 2 קשים ו4 אטבים. לכל שלישייה יש 5 דקות לבנות את הבית הכי יציב, ראוי ושיעמוד בקשיים של מזג אוויר וביטחון. בתום חמש הדקות כל שלישייה מציגה את הבית שלה ומשכנעת את המדריך למה הבית שלה הוא הטוב ביותר.

דיון:

- האם חסר לכם משהו בבית? מה חסר? (ריהוט, משפחה, תחושה של בית)
 - האם בית הוא רק מבנה או שהוא צריך להכיל אנשים, תחושות, נורמות, שפה משותפת, ערכים על מנת להיות כזה?
 - חשוב לשמור על פנים הבית?
 - איך אפשר להשוות את הקמת המדינה והחלום הציוני לבית שבניתם? במידת הצורך עזרו לחניכים להגיע למסקנה.
- (10 דק')

3. הרצל אמר –

נתחיל במשחק הידוע "הרצל אמר":
 ניתן הוראות שונות. רק אם אמר "הרצל אמר" בתחילת המשפט צריך לבצע אותן.
 משחק קצר – שלוש או ארבע הוראות (דוגמה: להרים ידיים, לקפוץ במקום, לקום לשבת, ללחוץ את ידו של היושב משמאלך)
 נאפשר לחניכים לתת הוראות.

מה עוד הרצל אמר?

נפזר כרטיסיות הפוכות על הרצפה – ציטוטים מספרו של הרצל על חזונו בנוגע למדינה היהודית שעתידה לקום בארץ ישראל, ובהתאם את הנושאים בהם עוסקים הציטוטים. (נספח 1)
 נחלק את הקבוצה ל-2, ובתורות נציג מכל קבוצה יהפוך 2 כרטיסיות, אם הכרטיסיות מתאימות אחת לשנייה, לקבוצה יש עוד תור. אם לא, התור עובר לקבוצה הבאה.

נשאל את החניכים – איך ראה הרצל את מדינת ישראל?
 (10 דק')

4. החזון שלנו:

לכל קבוצה מהפעילות הקודמת (ניתן לחלק לקבוצות קטנות יותר) ניתן דף ועט ונבקש מהם לרשום את החזון שלהם למדינת ישראל מנקודת המבט שלהם.
 כל קבוצה תציג את החזון שלה וביחד עם הקבוצה נעבד את התופעות החברתיות שצריך לתקן (גזענות, עוני, אלימות וכו').

5. מדברים על שלום:

משמיעים את השיר "מדברים על שלום" (נספח 2)

- על מה השיר מדבר?
 - מה הוא גורם לכם לחשוב?
 - למה צריך לדבר על הצדק?
 - האם לעשות צדק בימינו זה ציוני? למה?
- עושים צדק –

על הקיר תולים פלקטים עם התופעות החברתיות שהחניכים העלו (אפשר לתגבר בפלקטים עם תופעות שהחניכים לא חשבו עליהם). מבקשים מהחניכים להסתובב בחדר ולכתוב על הפלקטים מה לדעתם הם יכולים לעשות על ליצור שינוי חברתי בנוגע לכל אחת מהתופעות.

חוזרים למעגל, מציגים את הדברים שהחניכים רשמו וחוזרים לדיון:

- איזו אחריות יש לנו על החברה?
 - למה חשוב לשמור על חברה מתוקנת?
 - מבקשים מהחניכים לחשוב על מהי הציונות בשבילם, ואיך הם עושים אותה
 - האם צריך לעשות שינוי ענק על מנת להיות ציוני?
 - איך אנחנו יכולים לעשות שינוי חברתי ביום יום שלנו?
 - האם אנחנו מקיימים את האחריות שלנו כלפי החברה?
- (30 דק')

6. סיכום:

למדנו על החזון של הרצל לחברה מתוקנת בספרו אלטנוילנד, למעשה החלום הציוני לא נגמר בהקמת מדינה, והאחריות שלנו במימוש הציונות היא לדאוג בין היתר לחברה טובה יותר.

<p>מערכת רווחה וסעד</p>	<p>כל מוסדות הרווחה שהכרנו עוד באירופה, מתנהלים אצלנו דרך רשות אחת. בצורת ארגון כזאת יש לנו אפשרות לסייע לכל נזקק ולכל חולה.</p>
<p>שוויון בין המינים</p>	<p>אבל מוטלות עליה חובות והיא ממלאת אותן בשמחה, כי לצידן יש לה זכויות. בחברה החדשה שלנו לנשים יש שוויון זכויות מלא.</p>
<p>שוויון בין בני דתות שונות ובני גזעים שונים</p>	<p>תן לי לומר לך שחברי ואני לא מבדילים בין בני האדם. אנחנו לא שואלים את האדם לאיזה גזע או לאיזו דת הוא שייך</p>
<p>ירושלים כמרכז לאומי ואוניברסאלי</p>	<p>ירושלים הפכה גוף אדיר, חי ונושם... על חלקת אדמה גדולה ומרובעת עמד ארמון השלום רב הרושם, שאירח כנסים בינלאומיים של אוהבי שלום ושל אנשי מדע מכל התחומים.</p>
<p>קדמה</p>	<p>תולדות האנושות מעולם לא נבנו ערים במהירות ובפאר שכאלה. מעולם לא עמדו לרשות הבונים אמצעים טכניים שכאלה</p>
<p>תרבות מגוונת</p>	<p>לתיאטרון, לאופרה או לאחת ההצגות בשפה האנגלית, הצרפתית, האיטלקית או הספרדית.</p>

מדברים על שלום

מוקי מילים: מוקי לחן: פילוני

כולם מדברים על שלום
אף אחד לא מדבר על צדק
לאחד זה גן עדן לאחר גיהנום
כמה אצבעות על ההדק ?

עד מתי יהום הסער? עד מתי אדם בן כלב ?
מחליקות הפנים על התער, מלטפות אצבעות את החרב .
לפעמים החיים מורידים אותי על הברכיים
אין שומר את השער, אין סימן משמיים .
אני רואה אנשים שחיים חלומות ותקוות
אנשים שחיים רק תככים ומזימות .
יש ששואלים שאלות ואין תשובות
יש כאלה מלאים רק טענות ודרישות, אבל ...
כולם מדברים על שלום ...

אז נשארים לבד, מדברים אל הקיר, אין עם מי לדבר
אם רק נבין שכולנו אחד, נראה הכל מתחבר
כשישרף רכושך, תישרף נשמתך
אם לא תמהר להציל את עצמך
רצחנו אדמה ורצחנו נשמה
כמעט ולא נשאר לנו אויר לנשימה
והעולם בתנועה מתמדת -
עושה סיבוב וחוזר לאותה נקודה
מה שעולה, חייב לרדת
איך לוקחים את הכל במידה ?
כולם מדברים על שלום ...

ויש אנשים שלוקחים בעלות על אלוהים
ויש נאבקים, בועטים ושורטים
כמה מאיתנו באמת מקשיבים ?
כולם מדברים על שלום .

כולם מדברים על שלום ...

לכולם יש אותו החלום
על פני הר, על פני עמק
ממשיכים לדבר, מדברים על שלום
אבל לא ייכון שלום בלי צדק

פעולה שלישית- פעולת שיא- ערב הווי צה"לי

מטרות:

1. החניך יחוה את ההווי בצבא ההגנה לישראל.
2. החניך יכיר בצורה חוייתית וכיפית צדדים שונים של הצבא.
3. החניך יסכם בפעילות שיא את פעולות הצב שעבר במהלך החדש.

רקע:

מדריכים יקרים, איזה כיף! הגענו לפעולת השיא של חודש ציונות, בפעולה הזו נרצה לחשוף את החניכים להווי של צה"ל בצורה של חוויה והתנסות. אין ספק שהאופי ה"פיקודי" הוא חלק בלתי נפרד מהצבא, ושימוש בו יכול להוסיף אווירה כיפית ומצחיקה לפעולה, אבל חשוב לשמור על גבולות הטעם הטוב ולא להישאב לאופי ההדרכה הזה משום שלעיתים החניכים עלולים להרגיש לא בנוח ואף מושפלים, ומעבר לזה- צה"ל הוא לא רק מפקד שצועק, אלא גם עוד הרבה דברים.

מהלך הפעולה:

מוגשות לכן כאן הפעלות שאתם יותר ממוזמנים להעביר בפעולה. בחרו את הסדר שבו תרצו לקיים את הפעולות והמשחקים ותקציבו את הזמן להן לפי ראות עינכם.

1. הלהקה- כל קבוצה בתורה צריכה ללמוד את המילים והריקוד של איזשהו שיר של להקה צבאית שיבחרו. כמובן שאפשר וכדאי להשתמש ביוטיוב וכאלה.
 2. בוחן מסלול- לפני הפעילות, תבחרו מקום כמו גן שעשועים שבו תוכלו לבנות מסלול שיכלול: ריצה, זחילה אינדיאנית, הליכה על סנדה, קפיצה מעל מכשול, הליכת זיקית. את המסלול יכול לעשות רק חניך אחד כל פעם.
 3. שף צבאי- מאסטר שף מנות קרב! בעיתות מלחמה ואימונים, החיילים נמצאים בשטח, והאוכל שלהם מגיע בצורת מנות קרב- קופסה שבתוכה אוכל משומר שיכול להחזיק בתנאי שטח לא פשוטים. במנות הקרב יש למשל: שימורי טונה, שימורי חמוצים, שימורי שעועית, ממרח חומוס משומר, תירס משומר, קומפוט משומר, וופל מצופה ולעיתים גם לחם פרוס וירקות.
- הפעילות היא פעילות מאסטר שף- חלקו את הקבוצה ל-2, הכינו 2 עמדות עבודה עם כלי מטבח והגשה, והכינו שתי מנות קרב זהות ממרכיבים שתבחרו שתארזו בקופסת קרטון.
- הגבילו את החניכים בזמן, 20 דקות למשל, ואמרו להם להכין ארוחת גורמה של 3 מנות- מנה ראשונה, עיקרית וקינוח. החניכים יבחנו על מקוריות, מראה וכמובן- טעם.

4. פנטומימת תפקידים: בצה"ל יש מגוון רחב מאוד של תפקידים, ובתוכו יש תפקידים ייחודיים ומפתיעים. במשחק הזה נרצה לחשוף את החניכים גם לצדדים המעניינים והכיפיים שיש לצבא להציע. במשחק הזה נבקש מאחד החניכים להציג לקבוצה תפקיד צבאי שנלחש לו באוזן, והמטרה שלו היא להעביר לקבוצה את התפקיד אך ורק בפנטומימה. כשהקבוצה מגלה, עוברים לתפקיד הבא. אם יש צורך ומגוון התפקידים שכאן לא מספיק, אפשר להשתמש גם בתפקידים צבאיים מוכרים. התפקידים: קוסם צבאי, שרביטנית (מלשון שרביט) בתזמורת צה"ל. תקליטן בתזמורת צה"ל, צוללן במים רדודים, צפרית (חוקרת ציפורים), קונדיטור צבאי, מאפרת צבאית, סופר סת"ם. תפקידים מוכרים לעת הצורך: צלף, מורה חיילת, לוחמת תותחנים, טייס.
5. ציטוטים צבאיים: מחלקים את הקבוצה ל-2 ונותנים להם 3 דקות להשלים את קולאז' הציטוטים שבנספח א'
6. פתקים מושגים צבאיים – מכינים מראש פתקים עם מושגים צבאיים כמו: כומתה, מדים, הצדעה, מפקד, קצין, מטוס, טנק, נשק, תותח, נעליים צבאיות, עמוד דום, רוח קרב, קיטבק, להקה צבאית, חדר אוכל, חייל, מנת קרב, שלום, דרגות, דיסקית, טירונות, מספר אישי וכו'.
- מחלקים את הקבוצה לזוגות, יושבים במעגל כשכל אחד מבני הזוג יושב מול בן הזוג השני. שמים את הפתקים בקופסה והיא עוברת בין חברי הקבוצה כשהמטרה היא להעביר לבן הזוג שלך כמה שיותר מילים בדקה מבלי להשתמש במילה שרשומה בפתק, בשורש המילה או בפירוש לשפה אחרת, אם הצליחו, שומרים את הפתק אצלם. בשלב הראשון הם יכולים דבר באופן חופשי. כשנגמר הסבב הראשון, כל זוג סופר את הפתקים שהצליח ומחזיר מקופל לקופסה. בסבב השני, מותר להשתמש אך ורק במילה אחת ובסבב השלישי משתמשים רק בפנטומימה. הזוג המנצח הוא זה שהצליח לגלות כמה שיותר פתקים.

נספח א'

חייל, שפר _____! (הופעתך)
_____ זה הכי אחי (קרבי)
זה מה שיש, ועם זה _____ (ננצח)
קשה ב_____ - קל ב_____ (אימונים, קרב)
צבוע זה _____; רטוב זה _____; ערימה זה _____; בורקס זה _____ (חדש, נקי,
מסודר, חגיגי)
או סיירת, או _____ (ניירת)
האדם שב_____ ינצח (טנק)
קשה יש רק ב_____, וגם אותו _____ (לחם, אוכלים)
"כשהגלים מתחזקים ה_____ מתגלים" (חזקים)
פעם תותחן - _____ תותחן (תמיד)
המחנה הוא _____, שמור על ניקיונו. (ביתך)

פעולה רביעית: סיכום ופרידה קבוצתית

"גדולה היא אמנות ההתחלה, אבל גדולה יותר היא אומנות הסיום"

(הנרי ו. לונגפלו)

רקע

כל מערכת יחסים יציבה ומתמשכת בין בני אדם מכילה בתוכה גם מרכיבים של סיום ופרידה. פרידה מתייחסת לא רק לניתוקם של קשרים בין בני אדם, אלא גם לשינויים בהרגלים, בנוף אליו קשורים, ובכל אותם פרמטרים שנותנים תחושה בסיסית של בטחון. שלב פיזור ופרידה מקבוצה הוא סיומו של תהליך פסיכולוגי-חברתי שהתחיל עם ראשית קיום הקבוצה, והתרחש לאורך כל "ההיסטוריה" שלה. ניתן לראות את שלב הפרידה כחווית שיא בחיי הקבוצה. אחת התגובות הרגשיות המאפיינות סיום תהליך היא חרדה לקראת פרידה. המשמעות האישית הניתנת לפרידה היא תוצר של ניסיון קודם של פרידות אמיתיות או מדומות, שחוו אנשים במהלך חייהם. בהתגברות על תהליכי פרידה יש משום אופציה להתחזקות ולצמיחה – תחושה שההתמודדות אפשרית, למרות הצער.

תהליך הפרידה

א. טיפול ברגשות:

1. להכין את חברי הקבוצה לקראת "הסיום" המתקרב ולאפשר להם לחוות את הפרידה בשלבים.
2. לקלוט את המסרים הישירים והמרומזים של הרגשות הקשורים בפרידה.
3. לדון ברגשות קשים ואמביוולנטיים שמעלה הפרידה.

ב. הערכה:

1. יצירת הזדמנות להערכה עצמית הכוללת את סיכום החוויה בקבוצה ומתן דוגמאות ספציפיות בנושאים: היכן אני עומד ביחס למקום בו התחלתי, ואיך אני רואה את ההמשך.
2. קבלת משוב על עבודת הקבוצה.
3. מתן משוב למדריך.

ג. העברה:

1. למצוא את הדמיון בין התנסויות בתהליכי פרידה בקבוצה לבין התרחשותם של תהליכים כאלה במציאות.
2. לשמר תהליכי למידה כתוצאה משינויים שהפרט חווה בקבוצה כדי לנצלם להתמודדות עם חוויות שונות בחיים.
3. לרכוש מיומנויות התמודדות.

שיחה על דרכים לשמירה על קשר שיחה על דרכים לשמירה על קשר עם חניכים ועם הצוות עשויה לרוכך את התהליכים הכואבים שבפרידה. חשוב לתת לגיטימציה לרגשות, ובה בעת חשוב לתת מקום לאזכור חוויות משותפות מוצלחות מחיי הקבוצה שגרמו

הנאה וסיפוק לחניכים. על המדריכים לעסוק בנושא הפרידה באופן מובנה ומושכל, ולהוביל מהלך רגשי נכון ומוצלח כדי להגיע לסיכום אופטימי וחיובי.

רגשות אופייניים המלווים תהליכי פרידה:

הכחשה: באה לידי ביטוי בהיעדרות חניכים ממפגשים חברתיים ומפעולות מתוכננות, וכתוצאה מכך המתח בפעילויות יורד.

אובדן: מתגברת תחושה של איבוד או הפחתה משמעותית של האינטימיות, התמיכה, החום והקרבה בקבוצה.

אשמה: עולה תחושת אשמה בשל ירידת המתח וירידה בתחושת השייכות.

עצב: עצב ואפטיה מתחילים להשתלט על הקבוצה. העצב מוליד לעתים הבעות של כעס, תלות ואכזבה.

התנגדות: מתפתחת התנגדות אישית למדריך ולקבוצה.

5 תנאים הנדרשים להתמודדות מוצלחת עם חווית הפרידה

1. קבלת העובדה שאכן מתרחשת פרידה.

2. שיתוף וחיוק הקבוצה באמצעות סיפורי חוויות טובות מן העבר המשותף:

א. ראיית התהליך כולו: מאיפה התחלנו, איפה אנחנו היום?

3. מתן משוב מתמיד מצד המדריך והקבוצה לגבי מה שהושג בפעילויות השונות.

א. מה היה טוב? על מה כדאי לחזור בעתיד?

ב. מה היה פחות טוב? ממה כדאי להימנע?

4. פיתוח מבט מפוכח לבחינת העבר והסתכלות אופטימית לעתיד.

א. האם יש עניינים לא סגורים שנותרו מאחור? אם אפשר לסגור אותם – נפלא, ואם אי אפשר – האם ניתן לקרוא להם בשם?

ב. האם יש משהו חשוב שלא שמנו לב אליו ועכשיו יש לנו הזדמנות?

ג. מה האתגרים שלנו לעתיד?

ד. האם נוכל לדאוג ליישום הנ"ל?

5. חווית פרידה טובה, אישית וקבוצתית, רשמית ולא-רשמית

לסיכום, מכיוון שתהליך הפרידה כרוך, כאמור, ברגשות חזקים – על המדריך לנהוג ברגישות רבה. עליו לתת לגיטימציה לתחושות, להבהיר שמדובר בתחושות נורמליות, שעוברות על כל אחד ואחד. יש לזכור, שהפעילויות בנושא הפרידה יוצאות מנקודת מוצא של בחירה ושל כבוד. לפיכך, אין לכפות או ללחוץ על חניכים שאינם מעוניינים בכך להשתתף בפעילות.

למדריכים:

ישנן הרבה קבוצות שהדבר העיקרי שמאפיין אותן ומלכד אותן – היא אתה או את – המדריכים. לעיתים, כאשר מתבצעת החלפה של המדריך\ה בשנת הפעילות החדשה החניכים מרגישים אבודים ומפוזרים. לכן, חשוב מאד לאורך שנת הפעילות ובחודש האחרון לפעילות במיוחד, לגבש את הקבוצה סביב עצמה. להעניק לחניכים תחושה של שייכות לקבוצת ההדרכה ולא למדריך\ה. זכרו כי הם ממשיכים כקבוצה אחת יחד ומטרתנו הראשונית היא שהם יישארו מגובשים וירגישו בטוחים גם בשנת ההדרכה הבאה.

הצעות לפעילויות פרידה וסיכום שנה:

פעילות עין טובה

מטרה:

- היזכרות בחוויות שנת הפעילות וברגעי השיא
- סיכום תהליך אישי
- חווית סיכום ופרידה אינטימית וחיובית עם חברי הקבוצה

ציוד נדרש:

- סיפור המופיע כנספח ב' בסוף החוברת
- כובע \ קופסה ובה המשפטים המופיעים בנספח ג' בסוף החוברת
- כרטיסי תמונות מעיתונים \ חפצים
- לוח או בריסטול וטוש
- מעטפות \ מחברות
- דפים וכלי כתיבה

מהלך הפעילות:

חלק א'

- מבקשים מהחניכים להעלות רגעים או חוויות שהם זוכרים משנת הפעילות וכותבים אותם על לוח.
- לקבוצות גיל קטנות יותר – אפשר להביא כרטיסיות עם האירועים ולבקש מהם לסדר אותם לפי הסדר הכרונולוגי הנכון.
- יושבים במעגל
- במרכז המעגל מפזרים בחדר תמונות \ חפצים שונים ומבקשים מהחניכים להתבונן בהם.
- כל חניך צריך לבחור 2 חפצים או תמונות: תמונה \ חפץ שמתארת אותו בתחילת השנה (איך הרגיש, מה חשב, מה ידע) ותמונה \ חפץ שמתארת אותו כעת.
- במליאה, כל חניך משתף מה בחר ולמה.

חלק ב'

- מקריאים את סיפור העוגיות
- עושים דיון קצר באמצע הסיפור ולאחריו כפי שמופיע בנספח.
- מסכמים ומסבירים: הרבה פעמים בחיינו אנחנו לגמרי בטוחים שאנחנו יודעים משהו בוודאות מלאה, ואז מגלים מאוחר יותר או מאוחר מדי שמה שהאמנו בו, שמה שחשבנו שהוא האמת הצרופה, בעצם איננו כך. כמה זה חשוב להסתכל אחד על השני ועל אנשים אחרים בפרט

בעין טובה ולא בעין רעה, בחסד. כמה זה נעים לנו כשמישהו לא שופט אותנו אלא מנסה להבין אותנו.

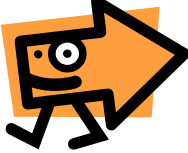
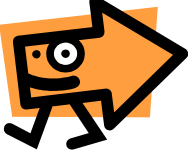
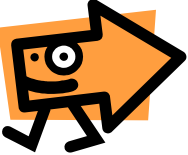
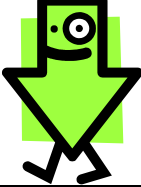
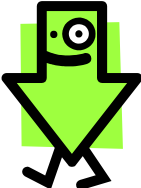
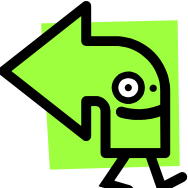

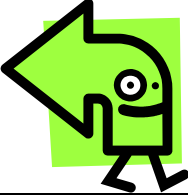

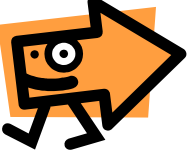
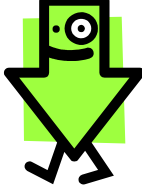
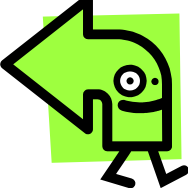

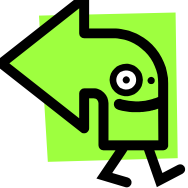
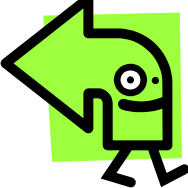
- עכשיו באווירה של "עין טובה" נעשה סבב שבו כל אחד יגיד "תודה" למישהו אחר מהקבוצה (תודה שאתה חבר, תודה שעזרת לי, תודה שסלחת לי וכו'). וכך, ממשיכים בשרשרת תודות. מי שקיבל תודה צריך לומר תודה למישהו אחר – החוק היחיד: אסור לומר תודה לכל חניך יותר מפעם אחת – מה שמבטיח שאף אחד לא ישאר בחוץ...

חלק ג'

- עושים סבב נוסף
- הפעם מעבירים את הכובע במעגל כאשר כל אחד מוציא פתק וצריך להחליט למי הוא רוצה לשייך אותו (המשפטים נמצאים בנספח ג')
- צריך להחליט – אם רוצים להתמקד בסיכום קבוצתי או משוב על פעילות (השאלות יופנו כלפי מי שמוציא אותם – כל אחד כלפי עצמו)

חלק ד' – אופציה

- לתלות מעטפות \ להעביר מחברות עם שמות החניכים . לתת זמן חופשי (כמה שמתאים לפי גודל הקבוצה) בו החניכים כותבים מכתבים אחד לשני, או מעבירים מחברות. אפשר לתת הארות מכוונות מה לכתוב ברוח הפעולה :
- א. זיכרון טוב שיש לי ממך
- ב. למדתי ממך
- ג. תודה על
- ד. אני מאחל לך ש...

<p>בתחילת השנה הייתי....</p> 	<p>לקראת השנה הבאה אני חוששת מ..</p> 	<p>החולשה \ הקושי שלי השנה</p> 	<p>אני רוצה להודות ל...</p>
<p>הדבר שהכי אהבתי השנה....</p> 	<p>הזיכרון הכי טוב שלי השנה....</p> 	<p>מה ארצה לשפר לקראת שנה הבאה....</p> 	<p>ההצלחה שלי השנה היא....</p>
<p>אני מקווה ש...</p> 	<p>פעילות שאני מצטער \ת שהחמצתי...</p> 	<p>דבר מיוחד שקרה לי השנה בקבוצה....</p> 	<p>אני עצובה כי....</p>
<p>עוד משהו שאני רוצה לומר...</p> 	<p>החוויה הכי מצחיקה שהיתה לי השנה...</p> 	<p>בשנה הבאה הייתי רוצה ש....</p> 	<p>אילו הייתי קוסמת הייתי רוצה ש....</p>

נספח ב' – סיפור העוגיות

לילה אחד, בשדה תעופה הומה אדם
היא הבינה שהגיעה יותר מדי מוקדם.
בחנות הספרים מצאה לעצמה איזה ספר מותח
ובמעדניה, קנתה שקית עוגיות מדיפות ריח.
חפשה מקום לשבת בו כמה שעות עד הטיסה
מצאה פינה והתישבה והכרטיס בביסה.

היא הייתה מאוד מרוכזת בספר שבידה
כשבזוית עינה הבחינה, בגבר שהתיישב לידה,
היא לא הייתה שמה לב אליו בכלל, אבל,
בחוצפתו העיז המנוול,
לשלוח יד אל שקית העוגיות שביניהם הייתה מונחת,
ובבתוך שלו הרשה לעצמו עוגיות לקחת.
היא החלטה להתעלם מהחוצפה והגסות.
לא לעשות סקנדל, אולי תיפסק העזות.
ובך היא נשנשה, בעודה מביטה בשעון שעל הקיר
וגנב העוגיות מחטל לה את המלאי בקצב מהיר.

על כל עוגיה שהוא לקח, היא גם לקחה אחת לפה
חושבת לעצמה, בטח הבוטה יבקש גם כוס קפה.
כשנשארה רק עוגיה אחת, היא תהתה מה יעשה עכשיו.
והוא ביד רועדת חיוך מבוויש על פניו,
לקח את העוגיה האחרונה וחלק אותה לשניים,
חצי הוא הציע לה בעוד החצי השני, כבר היה לו בין השניים.

בעצבנות גוברת ועם מחצית עוגיה בידה
חשבה לעצמה, הוא גם גנב וגם חצוף, אפילו לא אמר תודה.

כשהוכרז בקול שהגיע מועד הטיסה, חשה הקלה,
אספה את חפציה ולעבר שער היציאה התנהלה.
בלי להסתכל אחורה על גנב העוגיות וגסותו המעצבנת,
הלכה במהירות, קדימה מתבוננת.

עוצרים לדיון קצרצר:

מה הייתם עושים במצב כזה?
האם האישה פעלה נכון?
מה אתם חושבים על האישי?

המשך הסיפור:

היא עלתה למטוס וצנחה אל מושבה,
והחליטה לחזור אל הספר שאת ליבה שבה.
בעודה מפשפשת בתיק אחר הספר בידיה
הייתה שם שקית עוגיות מלאה, מול עיניה.

המומה ומופתעת היא הבינה איך לא,
העוגיות האחרות היו שלו,
הוא חלק אותן עימה ולא אמר לה די,
ולדאבונה להתנצל כבר מאוחר מדי.
בעצב היא הבינה שהגסות הייתה שלה,
היא הגנב, ואת העוגיות שלו בעצם היא אכלה.

דיון לסיכום:

האם משהו השתנה במחשבה שלכם? למה? מה ניתן ללמוד מזה? מה היתן משנים בדיון הקודם אם הייתם יודעים כיצד הסיפור נגמר?

נספח ג' – משוב חוויה קבוצתית
אפשר להשתמש באותם המשפטים כמה פעמים – בהתאם לגודל הקבוצה

משהו שלמדתי ממך...	קושי שהתגברנו עליו ביחד...	בשנה הבאה אני כבר לא....	משהו שלמדתי ממך...
סליחה ש.....	תמיד רציתי להגיד לך ש....	תכונה שאני מעריך בך....	משהו שלמדתי ממך...
הייתי רוצה לבקש ממך....	תמיד רציתי לשאול אותך על....	בשנה הבאה אני כבר לא....	משהו שלמדתי ממך...
חוויה טובה שאני זוכרת איתך....	אני מאחל לך ש....	תכונה שאני מעריך בך....	בשנה הבאה אני כבר לא....
סליחה ש.....	סליחה ש.....	חוויה טובה שאני זוכרת איתך....	חוויה טובה שאני זוכרת איתך....
תמיד רציתי לשאול אותך על....	תמיד רציתי לשאול אותך על....	תמיד רציתי להגיד לך ש....	תמיד רציתי להגיד לך ש....

נספח ג' – משוב על פעילות
אפשר להשתמש באותם המשפטים כמה פעמים – בהתאם לגודל הקבוצה

הפעילות הטובה ביותר השנה..	דבר חשוב שלמדתי מהמדריך....	הקבוצה השנה הייתה....	ספר על פעולת שיא....
קושי שהיה לי בשנת הפעילות....	פעילות שאני מצטער שהחמצתי....	משהו שאני לוקח איתי משנת הפעילות....	ספר על טיול אחד עם הקבוצה....
חוויה שלא אשכח....	מה אני הכי אוהב בשנת הפעילות?	איך היה לי במחנה פסח?	מה צריך לשפר לשנה הבאה?
דבר חשוב שלמדתי מהקבוצה....	אני מצפה ששנה הבאה....	ספרי על חג המעלות בשבילך..	דבר שחשוב לי לומר לקבוצה....